

Commissiedebat Netcongestie en elektriciteitsnet - 22 april 2026

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) doet een dringende oproep: zorg dat overheden, netbeheerders en bedrijven in volle vaart kunnen werken aan een slim, efficiënt en flexibel energiesysteem. Een slim en betaalbaar energiesysteem is de voorwaarde voor een sterke en toekomstbestendige economie. Zonder voldoende ruimte op het net stagneert groei, lopen investeringen weg en blijven we afhankelijk van fossiele energie uit landen waar we liever niet van afhankelijk zijn. Netcongestie is er niet 24/7, het is een stroomspits. Wij zien de volgende oplossingen: sneller transportcapaciteit bouwen, slimmer het net gebruiken, lokaal het stroomaanbod vergroten en energie besparen. Daarmee krijgen we Nederland weer in beweging — met ruimte voor nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en innovatie.

Sneller bouwen: versnel doorlooptijden en haal de energietransitie van het stikstofslot

- Voor het versnellen van de uitvoering van energieprojecten, het stimuleren van duurzame opwek en het creëren van robuuste energie-infrastructuur is **prioriteit nodig voor het versnellen van de doorlooptijden**. Zorg voor een modus van twee jaar voorbereiden en twee jaar bouwen.
- Binnen bestaande wet- en regelgeving kunnen energieprojecten **tot wel 75% sneller worden gerealiseerd**, zo blijkt uit onderzoek van [Arcadis](#). Het rapport identificeert vier universele succesfactoren voor versnelling: gezamenlijk urgentiebesef en actief stakeholdermanagement, parallelisering en pragmatische risicobereidheid, vroege en blijvende stakeholderbetrokkenheid en standaardisering.
- Haal het stikstofslot van de energietransitie, om zo juist stikstof te reduceren. **De NVDE roept op om de bouw van duurzame energie(infra) projecten een vrijstelling te geven van de stikstofregels en voorrang bij het verdelen van stikstofruimte**. De ADC-toets en het European Grid Package bieden hiervoor mogelijkheden. Eerder steunde bijna de gehele Tweede Kamer een [motie van de SGP, ChristenUnie en CDA](#) om met een juridisch houdbare vrijstelling van de stikstofregels te komen voor de aanleg van energie-infrastructuur en schone energieproductie. Het kleine beetje stikstofuitstoot tijdens de bouw mag niet langer een stok in het wiel zijn van projecten die decennialang stikstof- en CO₂-uitstoot besparen. Cruciaal is dat er een geborgd pakket maatregelen komt om de totale uitstoot van stikstof te beperken, anders loopt elke oplossing spaak bij de rechter. [Zet daarnaast vol in op bouwmachines zonder uitstoot](#).

Slimmer gebruiken wat we al hebben

Op veel momenten is er voldoende ruimte op het net, die we slimmer kunnen gebruiken. De NVDE is positief dat het Landelijk Actieprogramma Netcongestie inzet op het sneller uitbreiden en efficiënter gebruiken van de elektriciteitsnetten. De NVDE [onderschrijft](#) de slimme aanpak van het Aansluitoffensief. Het is zaak dat de uitvoering van de acties prioriteit blijft houden. De aangekondigde Crisiswet Netcongestie is zeer welkom. De NVDE heeft de volgende voorstellen om het net slimmer te gebruiken en de congestieproblemen te verkleinen:

- **De NVDE is positief over de verbeterde Flex-e subsidie en acht een opschaling naar een XL-variant een logische stap om flexibel gebruik van elektriciteit in de industrie te stimuleren.** De NVDE ziet een spoedige start als cruciaal, juist in samenhang met de in het Aansluitoffensief aangekondigde gesprekken met de top-50 grootste elektriciteitsverbruikers. Bedrijven zijn geïnteresseerd en bereid om te investeren in flexibiliteit. Het is goed dat netbeheerders meer inzicht geven in de verwachte flexibiliteit en werken aan de grootschalige uitrol van flexibele contracten met voorwaarden en vergoedingen.
- **Geef mensen en bedrijven een korting voor het gebruik van daluren, net als in de trein.** De NVDE is voorstander van een spoedige invoering van de dalurenkortingen voor groot- en kleinverbruikers.
- **Stimuleer ook op andere manieren netvriendelijk gedrag.** Dat kan door slimme, aanstuurbare apparaten zoals warmtepompen, laadpalen en (warmte)batterijen de standaard te maken. Zorg dat de warmtepomp en andere netintensieve apparaten aanstuurbaar zijn per 1 januari 2027. Help huishoudens om flexibeler om te gaan met stroomverbruik door een stimuleringsregeling en ontzorging, bijvoorbeeld met slim energiemanagement. Ook kan meer eigen gebruik van zonnestroom worden gestimuleerd, met een flexbonus binnen de ISDE.
- De NVDE vraagt meer **ondersteuning voor bedrijven om samen te werken in energiehubs**, bijvoorbeeld door gebruik te maken van nieuwe mogelijkheden, zoals groepscontracten en cable pooling. Energiehubs bieden kansen om gezamenlijk en lokaal efficiënt met energie om te gaan. [Focus op de typen energiehubs met positieve maatschappelijke waarde](#) en zorg voor opschaling en standaardisatie voor lagere organisatiekosten en hogere baten.
- **Ondersteun innovaties die meer flexibiliteit mogelijk maken.** Schaarste aan netcapaciteit is een relatief nieuw fenomeen, waarvoor vernieuwers pas recent in beweging zijn gekomen. Neem deze opgave dus mee in innovatieprogramma's.

Breng stroom dichterbij

- **Stimuleer decentrale elektriciteitsproductie op plaatsen waar vaak veel vraag naar stroom is.** [Lokale opwek van energie helpt ondernemers vooruit en gaat netcongestie tegen](#). De combinatie van zonne- en windenergie, opslag en onderlinge energielevering werkt het best. [Onderzoek van Eqolibrum](#) laat zien dat lokale opwek

Enexis versnelt de bouw van verdeelstations door een modulaire aanpak

Enexis wist de bouw van nieuwe stroomverdeelstations in Noord-Nederland drastisch te versnellen door te kiezen voor een modulaire, prefab aanpak.

Vertrouwen, open communicatie en gezamenlijke verantwoordelijkheid stonden centraal in deze succesvolle aanpak.

In plaats van aparte trajecten en lange doorlooptijden werkten Enexis, gemeenten en aannemers intensief samen als partners. De bouwtijd ging van 15 maanden naar 8 weken dankzij modulaire prefab stroomverdeelstations, intensieve samenwerking en vertrouwen tussen alle partijen.

Gemeenten werden vanaf het begin betrokken en gaven soms zelfs toestemming om te starten voordat alle vergunningen formeel rond waren.

Deze aanpak kan breed worden toegepast, mits partijen bereid zijn tot standaardisatie, open samenwerking en het delen van innovaties.

Meer inspirerende voorbeelden staan in het [rapport van Arcadis](#).

ondernemers ook op plekken met vraagcongestie ruimte biedt voor verduurzaming en bedrijfsontwikkeling. Een rondgang van de NVDE bij [bedrijven](#) bevestigt dat beeld. Dit verlaagt ook de druk op het landelijke stroomnet. Prioriteer binnen de RES-regio's duurzame opwek in congestiegebieden.

- **Locatiesturing** via ruimtelijke instrumenten en locatie-specifieke nettarieven voor grootverbruikers, specifiek voor elektrolyse en batterijen op gewenste locaties, kan de benodigde investeringen verminderen. De NVDE pleit voor een techniekneutraal beleid voor alle duurzame vormen van opslag en conversie (ook thermische opslag en seizoensopslag).

Ook energiebesparing en andere energiedragers helpen (zie ook [deze inbreng](#))

Energie die je niet gebruikt hoeft je ook niet te transporteren: zo helpt energiebesparing direct de problemen op het net te verkleinen.

- **Zorg voor een flinke impuls voor de handhaving van de energiebesparingsplicht voor industrie en kantoren.** Een spoedcontrole in de handhaving bespaart jaarlijks zo'n [1 miljard m³ aardgas en 5 miljard kWh elektriciteit](#). Focus op thermische isolatie, elektromotoren, beter inregelen van installaties en korte implementatietermijnen. Ook het [versneld invoeren van ledverlichting](#) voorkomt veel stroomspitsen.
- **Stimuleer de isolatie van woningen. Vul het Publiek Energiefonds aan met publieke middelen zoals opbrengsten uit het ETS2 en gebruik dit voor grootschalige verduurzaming.** Geef prioriteit aan huishoudens in energiearmoede, en neem andere woningen en gebouwen in de straat mee, voor blijvend grip op de energierekening.
- **Versterk de rol van warmtenetten in de warmtetransitie.** Door deze op de juiste plekken aan te leggen, kan netcongestie door de optelsom van warmtepompen beperkt worden. Op korte termijn is het zaak dat er éénmalig (en dus niet belastend voor het begrotingsaldo) voldoende budget vrij wordt gemaakt om de private warmtebedrijven die dat willen, over te kunnen nemen. Zie ook onze eerdere [inbreng voor het commissiedebat Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving](#) van 25 maart.
- **Versnel de ontwikkeling van groen gas en groene waterstof.** Groen gas en groene waterstof bieden bedrijven perspectief om verder te gaan met verduurzaming, waar elektrificatie (nu) niet mogelijk of praktisch is, en helpen de druk op het elektriciteitsnet te verlagen. De NVDE gaf in de [inbreng voor het commissiedebat Waterstof, groen gas en andere energiedragers](#) van 4 maart suggesties voor versnelling.

Denk goed na over de inzet van publieke middelen voor verlaging van de nettarieven

Veel van onze voorstellen helpen de investeringsopgave voor het elektriciteitsnet te beperken, en daarmee ook de tariefstijgingen. Ook de optie om hiertoe publiek geld generiek in te zetten ligt op tafel. Deze optie heeft voor- en nadelen. De NVDE staat hier neutraal in.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.